

Tines de "Juan Arnau e Hijo"

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de l'Àlber

Coordenades:

Latitud: 41.71244
Longitud: 1.90603
UTM Est (X): 408993
UTM Nord (Y): 4618428

Classificació

Número de fitxa: 08182 - 230
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XX
Any: 1911
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació del conjunt en general és bo, tot i que està esfondrada la part central de la coberta de les tines i corre risc de caure tot el sostre.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Agricultura
Observacions protecció: BCIN com a Zona d'Interès Etnològic (DOGC 7642, de 14 de juny de 2018)
Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00
Número inventari: Sí (IPA36275)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús

Titularitat	Privada
Titular:	08181A0040000100000M
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Aquesta construcció està formada per dues tines i una barraca que formen part de la mateixa estructura. Les dues tines es troben dins una edificació i formen un sol còs de planta rectangular que les alberga. La part inferior dels murs corresponents a part dels dipòsits, és de pedra amorturada amb morter de calç i la part superior de pedra seca. Per accedir a les tines es disposa d'una entrada comuna per ambdues, que ha perdut la llinda que la conformava. Sobre els murs s'estén el voladís sobre el que recolza la coberta d'un vessant. La coberta està construïda amb troncs de fusta com a bigues, col·locats paral·lelament entre ells i seguint la direcció del pendent. Sobre les bigues es disposen transversalment lloses de pedra, recolzades entre dues bigues; per sobre es recobreix amb una segona capa de pedres planeres i finalment una capa d'uns 30 -40 cm de sorra i pedruscall. A la part superior dels murs hi ha tres finestres, una per a cada parament. El dos dipòsits són de planta rectangular. El de la tina número 1 té un acabat interior de ciment lliscat i un muret de 120 cm d'alçada el divideix en dos cups al seu tram inferior. El dipòsit de la tina número 2 és revestit amb rajoles de ceràmica envernissades. Els brocs comuniquen amb l'interior de la barraca que forma part de la mateixa construcció. Edificis auxiliars Aquesta construcció disposa d'una barraca adossada al conjunt. És de planta rectangular, de dimensions 5,40 m d'ample per 4,10 m de llarg i 3,60 m d'altura al punt més alt. Té una segona cambra adossada al parament nord de 0,95 m d'ample per 3,00 m de llarg. Els murs són de pedra seca i la coberta feta amb el mètode d'aproximació de filades. L'entrada és amb llinda, de 80 cm x 160 cm d'alçada, amb dos muntants verticals monolítics sobre els que es recolzen dues llindes, una sobre l'altre; la inferior amida 130 cm de llargada per 100 cm d'amplada per 11 cm de gruix i la superior 130 cm de llargada per 40 cm de gruix, i té la inscripció : OBRA HECHA DE JUAN ARNAU EIJO / 1911. Encara conserva la porta, de fusta folrada amb xapes de ferro on també hi ha la inscripció: JUAN ARNAU E HIJO / 1911. El gruix de les parets és d'uns 90 cm. Al parament sud hi ha una finestra. A l'interior hi trobem tres amagatalls, una llar de foc amb xemeneia a l'angle sud-est, una menjadora a l'angle sud-oest, un banc de pedra de 35 cm d'alçada per 140 cm de llargada i 40 cm d'ample perpendicular al parament est, i els dos brocs o boixes de les tines que es troben al parament est de la cambra menor. El seu estat de conservació és força bo, tot i que a l'interior es troben algunes deixalles i la vegetació cobreix part de les construccions.

Observacions:

Partint del Pont de Vilomara i en direcció a Rocafort, a l'altura del Km 2 de la carretera BV-1224, abans d'arribar a la font de l'Àlber, trobem una petita esplanada a la dreta de la carretera direcció Rocafort on podem deixar el cotxe i trobem un petit camí que baixa a la riera de l'Àlber. Al mateix llit d'aquesta trobem aquest grup de tines.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El

Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes. La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV. A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós. Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos. L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6. CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

